

4. La neologia per composició patrimonial

ALBA COLL, M. AMOR MONTANÉ I ALBERT MORALES

4.1. INTRODUCCIÓ

La composició patrimonial forma unitats a partir de dues bases (simples o complexes), que es poden caracteritzar des del punt de vista formal i semàntic de la manera següent:

a) Des del punt de vista de l'estructura interna, presenten una diversitat àmplia: nom-nom (*camió-escala, furgoneta bomba*), verb-nom (*contacontes, buscavides*), adjectiu-adjectiu (*socialcristià -ana, marxista-leninista*), verb-verb (*conservar-rehabilitar, copia-enganxa*), adjectiu-nom (*migcamp, malesnotícies*), etc.

b) Des del punt de vista gràfic, els compostos patrimonials es poden escriure de tres maneres diferents: amb els dos radicals junts (*bancaassegurança, artista-pausa*), amb els radicals units amb un guionet (*alcalde-president, amor-odi*) o amb els radicals escrits separadament (*menjar escombraria, estat membre*). Sembla que aquestes diferències en la grafia podrien respondre a diferents nivells de fossilització de les estructures: més gran quan els dos noms s'escriuen junts o amb guionet i més baixa quan s'escriuen separadament. En treballs anteriors (Cabré *et al.*, 2013), s'ha observat que les llengües romàniques presenten tendències gràfiques diferents a l'hora d'escriure els compostos patrimonials. Aquestes diferències tenen repercussions morfològiques, per exemple, en la formació del plural, ja que, d'una banda, el fet d'escriure els dos noms junts bloqueja la possibilitat de flexió interna, perquè aquest nivell màxim de fossilització fa que aquestes unitats es comportin de manera similar a les unitats derivades, per exemple (*bancaassegurances, *banquesassegurança, *banquesassegurances*). D'una altra banda, en canvi, les possibilitats de formació del plural quan els dos noms s'escriuen separats o amb un guionet són diverses, i sovint no són sistemàtiques (*estats membre, estats membres*).

c) Des del punt de vista semàntic, les unitats formades per composició patrimonial poden classificar-se en endocèntriques o exocèntriques en funció de la situació del nucli. I temàticament, es poden agrupar segons el seu ús en diferents àmbits temàtics: esports, societat, política, economia, etc.

En paral·lel a l'anàlisi de les tendències neològiques amb referència als aspectes que acabem de mencionar, també presentem la coincidència de neologismes compostos entre català i castellà. Així, comprovarem si el castellà utilitza els mateixos mecanismes de formació per denominar els mateixos conceptes que el català, a banda de constatar si cada neologisme català té el seu equivalent en castellà.

4.2. EL CORPUS D'ANÀLISI

Segons les dades recollides per l'Observatori de Neologia, durant el període 2007-2009 en català es van documentar 399 neologismes formats per composició patrimonial. Eliminant-ne les repeticions, els compostos neològics d'aquest període són 312, que analitzem a continuació.

4.2.1. *Categoria gramatical*

Els 312 neologismes formats per composició patrimonial del corpus presenten la distribució següent pel que fa a la categoria gramatical:

TAULA 11
Distribució dels compostos segons la categoria gramatical

<i>Categoria gramatical</i>	<i>Freqüència absoluta</i>	<i>Freqüència relativa</i>	<i>Exemples</i>
Nom masculí	159	51	<i>amor-odi, aparcacotxes</i>
Nom masculí plural	1	0,3	<i>altibaixos</i>
Nom femení	78	25	<i>càmera-ull, ciutat aparador</i>
Adjectiu	74	23,7	<i>capllaçat -ada, caradura</i>

Destaca el fet que només es documenten neologismes compostos de dues categories gramaticals: nom i adjectiu, i no hi ha cap verb (fins i tot en cas que el compost estigui format per dos verbs, el resultat és nominal, com a *copia-enganxa*). La predominant és la categoria nominal, que representa més de tres quartes parts dels neologismes compostos (76,3 %). Entre aquests, els noms masculins són majoritaris i els noms lexicalitzats en plural són molt poc usuals (menys d'un 1 %).

4.2.2. *Grafia*

Quant a la grafia, distingim tres maneres d'escriure els compostos patrimonials: amb els radicals separats per un guionet, escrits separatament (amb un espai) o escrits junts. Quantitativament, es distribueixen de la manera següent:

TAULA 12
Distribució dels compostos segons la grafia

<i>Grafia</i>	<i>Freqüència absoluta</i>	<i>Freqüència relativa</i>	<i>Exemples</i>
Amb guionet	162	51,9	<i>gos-guia, galeria-botiga</i>
Separadament	67	21,5	<i>prova pilot, rata talp</i>
Junts	83	26,6	<i>portapaquets, tallaous</i>

Com es pot observar, la majoria dels compostos patrimonials neològics s'escriuen amb guionet. Els neologismes que s'escriuen junts són el segon grup que té més pes percentual i, finalment, els que s'escriuen separatament representen poc més d'un 20 % dels compostos neològics en llengua catalana. Per tant, sembla que la tendència general és la construcció de neologismes compostos soldats (que es poden escriure junts o amb un guionet entre els dos radicals).

Tanmateix, detectem que es produeixen vacil·lacions en la grafia d'alguns mots compostos. En general, sembla que no afecten el significat del neologisme, com ara a *caixa niu / caixa-niu* o a *guardarrail / guarda-rail*.

4.2.3. *Estructura interna*

Des del punt de vista estructural, els compostos patrimonials poden presentar diverses estructures internes, com es recull en la taula 13. D'acord amb aquesta taula, l'estructura més utilitzada per a la creació de paraules compostes en llengua catalana és nom + nom (N + N), que representa més de la meitat del total de neologismes (56,7 %). Els compostos formats per dos adjectius (A + A), amb un 13,5 %, i els formats per un verb i un nom (V + N), amb un 11,6 %, són les altres dues estructures més freqüents, encara que a força distància.

Les altres estructures sumen el 18,2 % restant. Algunes es troben entre l'1 % i el 10 % i, per tant, podem considerar que tenen un ús relativament freqüent: neologismes formats per un nom i un adjectiu (N + A), amb un 6,4 %; formats per un adjectiu i un nom (A + N), amb un 4,5 %; formats per dos adjectius units per una conjunció (A + conj + A), amb un 3,2 %, i, finalment, formats per tres noms (N + N + N), amb un 1,3 %. En canvi, estructures com les de combinacions

TAULA 13
Distribució dels compostos segons l'estructura interna

<i>Estructura</i>	<i>Freqüència absoluta</i>	<i>Freqüència relativa</i>	<i>Exemples</i>
N + N	177	56,7	<i>gos policia, teatre-fòrum</i>
A + A	42	13,5	<i>socialcristià -ana, unionista-espanyolista</i>
V + N	36	11,6	<i>passadroga, xuclatintes</i>
N + A	21	6,7	<i>capquadrat, caradura</i>
A + N	14	4,5	<i>tristpartit, rural-naturalesa</i>
A + conj + A	10	3,2	<i>blanc-i-vermell, verd-i-blanc -a</i>
N + N + N	4	1,3	<i>llibre-testimoni-receptari, partenaire-ajudant-noia</i>
Altres	8	2,6	<i>copia-enganxa, nacional-socialista-unionista-nonnacionalista, fora-carretera, via verda-carril bici, altibaixos, sociata-progre-friqui</i>

de tres i quatre adjectius, dos verbs, etc., són molt menys freqüents: s'utilitzen de manera puntual i no superen l'1 %.

4.2.3.1. Relació entre estructura i grafia

Dos aspectes formals que sembla que estan directament relacionats en la composició patrimonial són la grafia (la manera com s'uneixen per escrit els radicals que formen el compost) i l'estructura interna (establerta a partir de la categoria gramatical d'aquests radicals). Aquest creuament pot aportar informació pel que fa al grau de lexicalització de les paraules formades per composició patrimonial, en el sentit que podria variar tant en funció de la grafia com de l'estructura.

Presentem l'anàlisi de les sis estructures més freqüents, amb deu o més neologismes diferents cada una (i que constitueixen el 95,9 % del total de compostos neològics), que són, de fet, les estructures que en la bibliografia es presenten com a prototípiques per a la composició patrimonial (Observatori de Neologia, 2004b).

Per poder observar tendències neològiques en relació amb la grafia i amb l'estructura interna, hem creuat les dues variables. Presentem les freqüències absolutes obtingudes en la taula següent:

TAULA 14
 Relació entre grafia i estructura interna dels compostos

Estructura	Escrits junts		Escrits amb guionet		Escrits separats	
	Nombre	Exemple	Nombre	Exemple	Nombre	Exemple
N + N	24	<i>bancaassegurança</i>	91	<i>amor-odi</i>	61	<i>buc insígnia</i>
A + A	12	<i>nacionalpatrioter -a</i>	30	<i>infantil-juvenil</i>	0	—
V + N	32	<i>aparcacotxes</i>	4	<i>escanya-pobres</i>	0	—
N + A	3	<i>capquadrat</i>	12	<i>boca-terrosa</i>	5	<i>gol fantasma</i>
A + N	8	<i>socialpatriotisme</i>	6	<i>rural-naturalesa</i>	0	—
A + conj + A	0	—	10	<i>blanc-i-negre</i>	0	—
Total	79		153		66	

Com hem observat, l'estratègia d'unió dels radicals menys freqüents per als compostos patrimonials en català és escriure'ls separadament. El fet que més destaca és que només hi ha dues estructures que corresponen a aquesta darrera forma gràfica, N + N i N + A. La majoria són estructures de dos noms en les quals el nucli semàntic és el primer element i el segon té un valor categoritzador (*període vall*, *buc insígnia*, *cançó protesta*, *camió bomba*, *ciutat aparador*). L'alta freqüència d'aparició d'un mateix nom amb aquest valor categoritzador en estructures compostes pot provocar, en alguns casos, que el nom s'acabi considerant un adjectiu i que, fins i tot, es reculli en les obres lexicogràfiques de referència amb aquesta nova categoria gramatical. Aquest és el motiu pel qual trobem cinc compostos d'estructura nom-adjectiu escrits separadament, la majoria dels quals podrien també classificar-se com a dos noms, ja que el segon element del compost és en origen un nom que s'utilitza en funció d'adjectiu (*fantasma*, *estrella*).³⁰ La funció adjectiva d'aquests dos noms es troba recollida en el GDLC i per aquest motiu l'estructura interna ha estat etiquetada com a nom-adjectiu i no com a nom-nom. Entre els altres seixanta-un neologismes escrits separadament hi trobem algunes estructures recursives que podrien seguir aquesta mateixa evolució lexicogràfica: *bomba* (*camió bomba*, *carta bomba*, *furgoneta bomba*, *motxilla bomba*) i *pilot* (*prova pilot*, *fase pilot*).

Pel que fa als neologismes que s'escriuen junts, observem una tendència en els que presenten l'estructura N + N: dels vint-i-quatre que documentem, vuit contenen un manlleu, majoritàriament de l'anglès (*cartaweb*, *jazzaeròbic*, *poprock*).

30. Val a dir que aquest ús adjectiu només el recull el GDLC i no el DIEC2, i que probablement està motivat per la freqüència d'ús. Es poden considerar també, doncs, noms, i això permet dir que els compostos d'estructura N + N són els únics que s'escriuen separats.

Aquest fet dóna suport a la idea defensada per Buenafuentes (2007) que considera que la manera d'escriure els dos noms junts podria ser influència de l'anglès, llengua en la qual un dels tipus compositius més freqüents és el que agrupa dos noms.

La resta de neologismes que s'escriuen junts responen a les estructures prototípiques de la composició patrimonial, que tradicionalment s'han escrit d'aquesta manera (sobretot en el cas de l'estructura V + N: *trencacors*, *portacedé*, *passadroga*) o que s'escriuen així des de la reforma de la norma d'ús del guionet (estructures A + A i A + N: *liberaldemòcrata*, *nacionalcatalanista*, *socialcristianisme*, *nacionalfeixisme*).

Pel que fa als neologismes que s'escriuen amb guionet, la forma gràfica més freqüent, sovint, aquests compostos estan formats per dos noms coordinats, tendència que ja s'apuntava a Observatori de Neologia (2004b): *amor-odi*, *bar-restaurant*, *casa-museu*, *causa-efecte*, *dansa-teatre*, *menjador-cuina*.³¹ En aquests casos, sembla que el guionet actua com a marca de lexicalització, en el sentit que els dos elements es presenten més units que si s'escrivissin separadament, tal com apunta Seghezzi (2011, p. 82): «Las marcas tipográficas también suelen ser buenos indicadores de la unión de los elementos en una denominación sintagmática».

Aquesta equitat en els elements del compost també sembla ser la causa de l'ús del guionet en els neologismes formats per dos adjectius (*mitjà-alt*, *costumista-popular*, *negre-groc*) i també en els casos en què els dos elements estan units mitjançant una conjunció, estructura que s'escriu sempre amb guionet, potser imitant l'estructura dels numerals compostos (*vint-i-dos*), encara que sovint el guionet és necessari per evitar lectures errònies, tal com estableix la norma: *blanc-i-vermell -a*, *verd-i-negre -a*.

Entre els neologismes N + A que s'escriuen amb guionet també trobem un grup que segueix la norma establerta sobre les paraules que comencen amb el nom d'un punt cardinal: *sud-coreà -ana*, *nord-vietnamita*. La resta de casos solen transgredir les indicacions normatives i fan ús del guionet, encara que els radicals del compost s'haurien d'escriure junts: *escanya-pobres*, *social-capitalisme*, *socialdemòcrata*.

4.2.4. Àrea temàtica

Pel que fa a les àrees temàtiques en les quals es creen compostos patrimonials nous en llengua catalana, trobem molta diversitat, que queda recollida en la taula següent:

31. Com veurem més endavant, la majoria són compostos endocèntrics coordinats i el guionet és la marca gràfica que millor assenyalava la coordinació.

TAULA 15
Distribució dels compostos segons l'àrea temàtica

Àrea temàtica	Freqüència absoluta	Freqüència relativa	Exemple
General	96	30,8	<i>boca orella</i>
Cultura	39	12,5	<i>acció-conte</i>
Política	36	11,6	<i>esquerra-dreta</i>
Esport	30	9,6	<i>hoquei patins</i>
Societat	18	5,8	<i>barri fantasma</i>
Economia	17	5,5	<i>bancaassegurança</i>
Gastronomia	14	4,5	<i>menú degustació</i>
Origen territorial	11	3,6	<i>nord-català -ana</i>
Seguretat	11	3,5	<i>camió bomba</i>
Tecnologia	11	3,5	<i>appleaddicte</i>
Urbanisme	7	2,3	<i>carril bici</i>
Motor	6	1,9	<i>portapaquets</i>
Biologia	4	1,3	<i>cèl·lula mare</i>

L'àmbit etiquetat com a general és on es troba el percentatge més alt de neologismes compostos (30,8 %). Dins d'aquest grup trobem mots que fan referència a diversos aspectes: principalment, trobem paraules que es refereixen a persones a través de la descripció d'una qualitat (*capquadrat*), però també hem detectat llocs (*ciutat-tomba, menjador-cuina*), objectes de la vida quotidiana (*paper film*), adjectius generals (*mitjà-alt mitjana-alta*), fenòmens (*efecte dominó*) o períodes temporals (*matí-migdia, gener-setembre*).

A banda d'aquest àmbit, com es pot veure en la taula, els altres àmbits en què trobem més paraules formades per composició patrimonial, són els que estan relacionats amb les ciències humanes i socials: cultura (12,5 %), política (11,6 %), esport (9,6 %), societat (5,8 %), economia (5,5 %) i gastronomia (4,5 %). Altres àmbits en els quals la creació neològica per composició és freqüent són els següents, la majoria dels quals podem considerar de caràcter científicotècnic: biologia (1,3 %), motor (1,9 %), seguretat (3,5 %), tecnologia (3,5 %), urbanisme (2,3 %) i origen territorial (3,6 %). Per sota de l'1 %, trobem compostos que es poden adscriure a àmbits com la ciència, l'educació, la medicina, la moda, la religió i el transport.

Finalment, volem remarcar el fet que les àrees que tenen més d'un 5 % de neologismes compostos coincideixen, en tots els casos excepte en el de general,

amb seccions que apareixen freqüentment en tots els diaris. És el cas de cultura, política, esport, societat i economia. Per tant, és lògic que es localitzin més neologismes en aquests àmbits, ja que són els més tractats en les fonts de buidatge.

4.2.5. Semàntica

Des d'un punt de vista semàntic, els neologismes compostos poden tenir un nucli endocèntric o exocèntric (Observatori de Neologia, 2004b; Estopà, 2009a; Bernal, 2012b). Els compostos endocèntrics, habitualment formats per dos noms, són aquells que tenen un nucli semàntic intern, és a dir, es troba en un dels radicals que constitueixen la unitat, tot i que la relació que s'estableix entre els dos components no és sempre la mateixa per a tots els neologismes (Observatori de Neologia, 2004b, p. 151).

Els compostos que tenen un nucli semàntic exocèntric són aquells que funcionen de complement categoritzador-especificador d'un nom implícit en el context de la unitat lèxica, és a dir, tenen un referent semàntic extern. Aquests compostos responen prototípicament a les estructures de V + N i V + A, tot i que hi ha altres compostos que tenen un referent extern i que tenen altres estructures internes (majoritàriament amb un o diversos adjectius).

Presentem en aquest quadre un resum quantitatiu de les dades referents als compostos endocèntrics i exocèntrics:

TAULA 16
Distribució dels compostos segons el nucli semàntic

Nucli semàntic	Freqüència absoluta	Freqüència relativa	Exemples
Endocèntric	182	58,01	<i>camió bomba, teatre-fòrum</i>
Exocèntric	130	41,99	<i>caçafortunes, guarda-rail</i>

4.2.5.1. Compostos endocèntrics

Segons Observatori de Neologia (2004b, p. 151), podem distingir dues categories diferents de compostos endocèntrics: la primera categoria correspon a aquells neologismes en què un dels dos noms, generalment el primer, és el nucli semàntic de la unitat i l'altre nom, generalment el segon, té un valor categoritzador, especificador, de l'altre. Hem trobat seixanta-set unitats que responen a aquestes característiques, com ara *cançó protesta, carril bici, habitació iglú* o *marebarbie*.

La segona categoria de compostos endocèntrics correspon a aquells neologismes en què hi ha una relació semàntica coordinada entre els dos radicals, encara que es tendeix a pensar que el primer continua sent el nucli semàntic perquè difícilment es pot invertir l'ordre dels components. En el corpus hi ha un total de noranta-un compostos endocèntrics d'aquest tipus, com ara *bar-restaurant*, *dinar-mítig*, *esquerra-dreta* o *folk-rock*. També s'observa que hi ha alguns compostos representats gràficament de dues maneres diferents (*poprock/pop-rock*, *tiquet restaurant / tiquet-restaurant*, *top manta / topmanta* o *furgoneta bomba / furgoneta-bomba*), cosa que no sol tenir conseqüències semàntiques. No obstant això, en aquesta segona categoria predominen les unitats escrites amb guionet (un total de seixanta-set enfront de deu que s'escriuen juntes). Per tant, tot apunta que els endocèntrics coordinats solen estar formats amb un guionet i segueixen les tendències generals dels compostos patrimonials, tal com s'ha observat anteriorment en l'apartat 4.2.2.

En aquest grup de compostos hem observat que hi ha un conjunt d'unitats que presenten un comportament diferent de la resta d'endocèntrics, perquè reflecteixen l'estructura «entre N [i] N»:

- De la Vega compareixerà a petició pròpia per explicar les relacions **església-estat**. [AV, 09/01/2008]
- El consell nacional d'Unió ha delegat en el comitè de govern perquè completi la llista amb altres persones del partit respectant la representació territorial i la paritat **home-dona**. [AV, 01/02/2009]
- La interacció **obra-espectador** es fa necessària en el joc de *Paraules creuades*, orgànic de R. Neuenschwander. [BTX, 01/04/2007]

Finalment, per als compostos endocèntrics hem fet una altra anàlisi, prenent com a punt de partida Estopà (2010), la qual ens permet determinar el tipus de relació semàntica entre els components:

— Compostos atributius. Se n'han recollit vuitanta-un casos. Es tracta de compostos categoritzadors, que serveixen per denominar un tipus d'una categoria més àmplia: normalment, el primer nom és la categoria i el segon, la subcategoria, com *efecte dominó* o *paper film*.

— Compostos copulatius. Se n'han recollit quaranta-un casos i en podem distingir de dos tipus: les unitats que presenten una relació equitativa, com ara *artista-celebritat* o *tarda-vespre*; i les unitats en què el primer radical «té la funció de ser també» el segon radical, per exemple *motxilla bomba* (una motxilla [amb funció de] bomba) o d'altres en què un radical «també és» l'altre radical, és a dir, que ha adquirit trets semàntics propis de l'altre radical, per exemple *pis pastera* (pis amb trets semàntics propis de la pastera, com ara l'amuntegament de gent).

4.2.5.2. Compostos exocèntrics

Podem distingir dos grans grups entre els compostos que tenen un nucli semàntic exocèntric: aquells que mantenen una relació metafòrica amb el nucli que categoritzen i aquells que especifiquen el nucli a través d'un significat literal i, a més, el significat final del neologisme és composicional (Observatori de Neologia, 2004b, p. 150), i quant a l'estructura dels compostos exocèntrics, corresponen prototípicament a dues estructures: verb-adjectiu i verb-nom. En la majoria d'exemples, el significat del compost expressa una relació metafòrica (*buscavides*, *guarda-espatlles*, *xuclatintes*), tot i que també trobem exemples que tenen un significat recte i composicional (*aparcacotxes*, *passadroga*, *tapapenis*).

A més d'aquests tipus d'estructures internes, cal incloure en el grup de compostos exocèntrics els compostos de categoria adjectiva, la qual cosa els converteix de manera implícita en compostos de nucli exocèntric, ja que fan referència a un mot extern al compost: *costumista-popular*, *sociata-progre-friqui*, *nacional-socialista-unionista-nonacionalista*, *blanc-i-vermell*, etc.

4.3. ANÀLISI DE LA COINCIDÈNCIA ENTRE LLENGÜES

Una cinquena part dels compostos neològics analitzats tenen un equivalent en castellà recollit també per l'Observatori de Neologia durant el mateix període.³² Tanmateix, si ampliem el període de cerca des de 1989 i fins a 2010, la coincidència puja fins a dos terços, quantitat que augmenta si ampliem la cerca a Google o si tenim en compte que alguns neologismes que ho són en català no ho són en castellà perquè els diccionaris ja els incorporen en el leuari.

No obstant tot això, el nombre de coincidents absoluts entre català i castellà (neologismes compostos patrimonials en català que presenten un equivalent castellà documentat al banc de dades de l'Observatori de Neologia, BOBNEO, als diccionaris castellans o a Google) és de 286 (91,64 %), nombre que considerem elevat. El 8,36 % restant correspon al conjunt de neologismes catalans que no presenta cap coincident, com ara *bicimaspletada* o *capllaçat -ada*.

Pel que fa a la temàtica, s'observa una tendència en ambdues llengües: els neologismes coincidents corresponen a paraules que fan referència a realitats compartides (cultura, política, esport: *contacontes/cuentacuentos*, *unionista-es-*

32. Entre aquests seixanta-dos neologismes coincidents en castellà, hem trobat quatre casos que ja estan recollits en la darrera edició del DRAE (*célula madre*, *socialcristiano* i *socialcristiano -na*, aquest últim amb les categories gramaticals d'adjectiu i nom masculí). Cap d'aquests coincidents no està documentat en el VOXUSO. El DRAE, que actualitza de manera constant la versió en línia, ha incorporat des de 2009 els quatre neologismes coincidents que acabem d'enumerar. El VOXUSO, en canvi, com que no ha actualitzat el diccionari des de 2009, no presenta cap dels coincidents castellans documentats al BOBNEO.

panyolista / unionista-españolista, esportista revelació / deportista revelación), a realitats importades (tecnologia: *carta web / cartaweb*) o a referents tangibles (neologismes d'àmbit general responen a aquest tret, com ara *tenda-bungalow / tienda-bungalow* o *paper film / papel film*).

Quant als neologismes no coincidents, cal tenir en compte que estem comparant neologismes procedents d'un corpus de buidatge similar (premsa editada a Barcelona) però de llengües diferents, cosa que significa que en l'anàlisi i comparació dels neologismes de les dues llengües no hem detectat grans diferències culturals ni polítiques, ja que procedeixen d'uns textos publicats en el mateix lapse temporal i donen compte dels esdeveniments d'un mateix territori. Per exemple, tant en català com en castellà documentem diversos neologismes en què una de les bases és *nació* (o derivats) amb referència a la nació catalana (*nacionalcatalanisme/nacional-catalanismo, nacionalisme-independentisme / nacionalismo-independentismo*).

Finalment, és interessant fer notar que no sempre l'equivalència semàntica es correspon amb l'equivalència formal, en el sentit que no sempre són compostos patrimonials, sinó que en castellà trobem compostos cultes o sintagmes, per bé que el grau de coincidència quant al procés és molt alt (94,02 %), i només aïlladament les dues llengües recorren a processos diferents (vegeu la taula 17).³³

TAULA 17
Coincidència amb el castellà

Exemple		Mecanisme de formació del coincident castellà	Freqüència relativa
Català	Castellà		
<i>caradura</i>	<i>caradura</i>	composició patrimonial	94,02
<i>serbi-croat -a</i>	<i>serbocroata</i>	composició culta	4,23
<i>capquadrat</i>	<i>cabeza cuadrada</i>	sintagmació	0,70
<i>pixapins</i>	<i>pixapí</i>	manlleu	0,35
<i>buscavides</i>	<i>buscavidas</i>	semàntic	0,35
<i>verd-i-negre</i>	<i>verde y negro / verdinegro</i>	diverses opcions	0,35

33. A l'hora de fer aquesta cerca àmplia d'equivalents, s'ha previst que pot ser que un neologisme empri el mateix mecanisme de formació que l'altra llengua (com seria el cas de la majoria: *caçatresors* en català; *cazatesoros* en castellà) o que, al contrari, variï (com, per exemple, en el cas del neologisme català *serbi-croat -a*, format per composició patrimonial, que té el coincident castellà *serbocroata*, format per composició culta). També, en alguns casos es constata que les formes coincidents entre llengües no mantenen la mateixa grafia (*bolígraf pistola* en català; *bolígrafo-pistola* en castellà).

4.4. CONCLUSIONS

Destaquen els aspectes següents de l'anàlisi dels compostos neològics:

a) Des del punt de vista morfosintàctic, els neologismes compostos són exclusivament noms i adjectius, amb un predomini clar de la categoria nominal.

b) Pel que fa a l'estructura interna, la més freqüent correspon a l'estructura N + N. Les altres tres més freqüents són A + A, V + N i N + A, que són, amb N + N, les que tradicionalment s'han considerat les estructures de formació prototípiques de la composició patrimonial. La resta d'estructures té una representativitat anecdòtica.

c) Quant a la forma gràfica, els compostos patrimonials neològics s'escriuen quasi sempre amb guionet. Els compostos d'estructura N + N s'escriuen quasi sempre separatament, i entre els que s'escriuen junts, predominen els d'estructura N + N, V + N i A + A.

d) Quant a l'àmbit temàtic, majoritàriament hem detectat compostos de temàtica general en el corpus. Les àrees temàtiques més freqüents són les relacionades amb les ciències humanes i socials, com ara cultura i política.

e) En l'anàlisi semàntica hem documentat un nombre més alt de compostos endocèntrics que de compostos exocèntrics, que es correspon amb el fet que l'estructura interna més freqüent en el corpus és la de N + N.

f) La presència de manlleus no adaptats (majoritàriament de l'anglès o del castellà) en la formació de compostos patrimonials constitueix un percentatge baix.

D'altra banda, hem vist que la coincidència entre català i castellà és molt elevada (91,64 %), a banda de ser dues llengües molt properes, especialment en els àmbits generals i en els més propers a la vida quotidiana, com ara la cultura, la política, la societat o l'economia. Pel que fa a la no coincidència, malgrat que no és representativa, creiem que és important remarcar el fet que trobem neologismes en català, sobretot lligats a la realitat cultural catalana (*cagatió* n'és l'exemple paradigmàtic), que no tenen equivalent documentat en castellà.

Finalment, també hem vist que, en general, la coincidència semàntica sol correspondre's amb una coincidència estructural: així, l'existència d'un equivalent en l'altra llengua es correspon, per regla general, a una paraula formada per mitjà del mateix recurs de paraules.